

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רנה

ערב שבת קודש

פרשת ראה

כ"ט במנחם־אב התשע"ח

יוצא־לאור עלידי

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ט במנחם-אב ה'תשע"ח - ו' באלול ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ט במנחם-אב	הלכות סנהדרין פרק טז-	הלי שבועות פרק ו.	מל"ת רעט. רעז. ערה. רעח. רעג.
ש"ק	ל' במנחם-אב	פרק יט-כא.	פרק ז.	מל"ת רפ. מ"ע קעז. מל"ת רעו. עדר.
א'	א' באלול	פרק כב-כד.	פרק ח.	מל"ת שטו. רפא. שטז.
ב'	ב' באלול	פרק כה-כו. הלכות עדות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ט.	מל"ת שיז. מ"ע קעח.
ג'	ג' באלול	פרק כד.	פרק י.	מ"ע קעט.
ד'	ד' באלול	פרק ה-ז.	פרק יא.	מל"ת רצא.
ה'	ה' באלול	פרק ח-י.	פרק יב.	מל"ת רפח.
ו'	ו' באלול	פרק יא-יג.	הלי נדרים.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת רפו.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	
7.56	7.30.1	1.20	12.46	9.22	6.09	5.07	4.43	3.45	ו', כ"ט במנחם-אב
7.55	7.29.1	1.19	12.46	9.22	6.10	5.08	4.43	3.46	ש"ק, ל' במנחם-אב
7.54	7.28.2	1.19	12.46	9.22	6.10	5.08	4.44	3.47	א', א' באלול
7.53	7.27.2	1.19	12.45	9.23	6.11	5.09	4.45	3.49	ב', ב' באלול
7.52	7.26.1	1.19	12.45	9.23	6.11	5.10	4.46	3.50	ג', ג' באלול
7.51	7.25.1	1.18	12.45	9.23	6.12	5.11	4.47	3.51	ד', ד' באלול
7.49	7.24.0	1.18	12.45	9.23	6.13	5.12	4.48	3.52	ה', ה' באלול
7.48	7.23.0	1.18	12.45	9.24	6.13	5.12	4.49	3.53	ו', ו' באלול

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
ראה	8:06	7:08	8:09	7:00	8:09	7:09	8:08	7:09
שופטים	7:58	7:01	8:01	6:53	8:01	7:02	8:00	7:02

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי-יצחק שייקביץ, יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

פקס: 03-9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

7474-ISSN 0793

כדי לפגוש את המלך, יש לצאת מהעיר

אף-על-פי שכל אחד מישראל הוא בבחינת "אנשי העיר", יש זמנים שצריך לצאת ממקומו ולעסוק בענייני השדה דווקא, היינו בירור ענייני העולם • שם דווקא נמצא המלך ו"מקבל בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות" • גם כשהירידה היא לבחינת "מדבָר", על-ידי התשובה מגיעים למעלה ביותר • וההוראה: בנוסף לחינוך עצמו – להוסיף בהפצת היהדות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

י"ג מידות... והארה זו היא נמשכת מבחינת א"ל, שהוא ראשית כל הי"ג מידות ומקורן וכללותן [לפי שיטה אחת³, ואדמו"ר הזקן מדבר כאן על-פי שיטה זו], וכמו שכתוב: א"ל הוי' ויאר לנו כו". והנה, כאשר לומדים בפשטות משל זה, מובן, שעילוי חודש אלול הוא – שגם כאשר יהודי נמצא "בשדה", שזהו מעמדו ומצבו בימות החול, שאז עוסק הוא בענייני שדה (ענייני העולם), הנה גם בהיותו במעמד ומצב זה מקבלו המלך בסבר פנים יפות כו', מאחר שהמלך בא לשדה (ובנמשל – גילוי י"ג מידות הרחמים).

אמנם כד דייקת שפיר בלשונו של אדמו"ר הזקן – הרי הלשון הוא: "משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה", היינו, שמדובר אודות "אנשי העיר" (ולא אודות האנשים הנמצאים "בשדה"), שהם יוצאים מהעיר אל השדה כדי לקבל את פניו של המלך הנמצא בשדה, ולכאורה, "כלפי לייא": כיצד ייתכן לומר (בנמשל) שהמלך נמצא בשדה, ושם ממתין הוא לאנשי העיר שייצאו מן העיר (בחודש אלול) כדי לקבל את פניו בשדה!?

א. בנוגע למבואר בליקוטי-תורה¹ שבחודש אלול נמצא המלך בשדה כו' – מצינו פלא גדול, ובהקדים:

דברי תורה, כולל – תורה שבעל-פה, ובכללותם – דברי חסידות, הם בתכלית הדיוק. ובזה גופא ידוע גודל הדיוק בלשון הזהב של אדמו"ר הזקן. ועל-פי זה מובן שפרטי משל המלך בשדה הם בתכלית הדיוק. ולכאורה, ישנו דבר פלא בכללות משל זה, הדורש ביאור והסברה:

אדמו"ר הזקן מבאר שבחודש אלול מאירים י"ג מידות הרחמים, ואף-על-פי-כן הם ימות החול ולא יום-טוב, מאחר שזהו בדוגמת המלך שנמצא בשדה ולא בהיכל מלכותו. וזהו לשונו: "משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו כו", וכן הוא בנמשל: "כך העניין על דרך משל בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו יתברך בשדה, כי הנה כתיב² יאר ה' פניו אליך, שהוא עניין הארת

(3) ראה ליקוטי-שיחות, כרך ד, עמ' 1348 ואילך.
(4) תהלים קיח, כו.

(1) דברים לב, ב.
(2) במדבר ו, כה.

ב. והביאור בזה - באופן המובן אפילו לאיש פשוט:

כאשר יהודי מתעורר משנתו בכל בוקר - אומר "מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמתי כו", ולאחרי שנוטל ידיו אומר "נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי", היינו, שהקב"ה נותן לו את הנשמה לא רק בשעה שנוולד, אלא בכל יום ויום. והרי מובן בפשטות (גם ליהודי פשוט) שהנשמה היא העיקר (ולא הגוף) - כי עצם העובדה שהגוף הוא דבר חי (שרק אז ביכולתו לאכול ולשתות ולטייל ולעסוק בענייני שדה כו') הרי זה מפני הנשמה שבקרבו.

ומאחר שנשמה זו היא של הקב"ה - "נשמה שנתת בי... אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי" (היינו, שגם בעת היותה בגוף קשורה היא עם הקב"ה - "אתה משמרה בקרבי") - הרי מובן בפשטות (גם בשכלו של איש פשוט) שכל אחד ואחת מישראל שייך בעצם ל"עיר אלקינו" - "אנשי העיר".

ואדרבה: כאשר מדובר אודות יהודי פשוט שאין לו ידיעה בפרטי דרגות הספירות כו', הנה באומרו "מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמתי כו'", "נשמה שנתת בי... אתה בראתה כו'" - כוונתו לעצמות ומהות!

יהודי פשוט אינו יודע אודות פרטי התוארים של הקב"ה; התואר היחיד שהוא יודע הוא - "דער אויבערשטער" (העליון), זה שנמצא למעלה, ומאחר שאינו יודע אודות פרטי התוארים וספירות כו', הרי כוונתו בפשיטות היא - לעצמות ומהות! כאשר מדובר אודות "בעל שכל" - אזי יש צורך להסביר לו ולפעול עליו שכוונתו תהיה לעצמות ומהות, "אליו ולא למידותיו"; אבל אצל יהודי פשוט - הרי זה בתכלית הפשיטות, מאחר שאין לו ידיעה אודות ספירות כו'.

וכידוע מה שכתוב בתשובות הריב"ש⁵ "מה שאמר הרב הגדול... אני מתפלל לדעת זה התינוק", שהתינוק אינו יודע אודות ענייני הספירות כו', וכוונתו היא - לעצמות ומהות.

ויש לומר שדיוק הלשון "אני מתפלל לדעת זה התינוק" (ולא "לדעת התינוק") הוא - כדי

לרמז על עניין "מראה באצבעו ואומר זה" (היינו, שפניית התינוק לעצמות ומהות היא באופן של גילוי - "מראה באצבע ואומר זה"), דלולא זאת - הרי תיבת "זה" מיותרת.

ובנוגע לענייננו - מאחר שנשמת כל אחד ואחת מישראל קשורה עם עצמות ומהות ["אתה בראתה אתה יצרת אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי"] - הרי בוודאי שכל אחד ואחת מישראל הוא בבחינת "אנשי העיר", "עיר אלקינו", ואין לו שייכות כלל ל"שדה".

ג. והנה, אף שכל אחד ואחת מישראל הוא בבחינת "אנשי העיר", "עיר אלקינו", אף-על-פי-כן אומרים לו שישנם זמנים (בימות החול) שהוא צריך לצאת ממקומו [לא רק ביחס למעמדה ומצבה של הנשמה בהיותה למעלה, קודם הירידה למטה, אלא גם ביחס למעמדה ומצבה של הנשמה לאחרי ש"החזרת בי נשמתי", שגם אז שייכת היא ל"עיר אלקינו"], וללכת אל השדה ולעסוק בענייני השדה דווקא, היינו, לאחרי עבודת התפילה ולימוד התורה בהתחלת היום, צריך הוא לצאת מבית הכנסת ובית המדרש, ולעסוק בביור ענייני העולם (שדה).

וכאשר יהודי טוען שהוא "בן עיר", ואם כן, מה לו ול"שדה", מדוע שולחים אותו ל"שדה", וכיצד יסתדר ב"שדה" וכו' - אומרים לו שהמלך נמצא בשדה, ובהיותו בשדה "הוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם", מה שאין-כן בהיותו בהיכל מלכותו שאז "אין נכנסים כי אם ברשות, ואף גם זאת המוכתרים שבעם ויחיד סגולה", ולכן, אם רצונו להקביל את פני המלך ושהמלך יקבלו בסבר פנים יפות ויראה לו פנים שוחקות - עליו לצאת אל השדה דווקא.

ומובן, שכאשר מדובר אודות יציאה לשדה על-פי הוראת "תורת אמת", הרי זה באופן שעבודתו ויגיעתו ("אדם לעמל יולד"⁶) היא בענייני השדה כפשוטם - "ארץ ממנה יצא לחם"⁷, חרישה וזריעה, וכיוצא בזה, ובכללות - התעסקות בענייני העולם, מאחר שעדיין לא הגיע הזמן ש"ועמדו זרים ורעו

6) איוב ה,ז.

7) איוב כה,ה.

8) סקנ"ז - הובא בשרש מצות התפילה להצמח צדק רפ"ח.

צאנכם⁸.

אמנם הכוונה הפנימית ביציאתו לשדה היא – כדי שיוכל לפגוש את המלך ולדבר עמו ולבקש ממנו את כל צרכיו, כי כאשר המלך נמצא בשדה הרי הוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות וממלא את הבקשות שמבקשים ממנו, אבל ביחד עם זה מובן שכאשר היהודי נמצא בשדה, הרי הוא עוסק בענייני השדה.

והביאור בזה בעבודה הרוחנית:

מבואר בתניא⁹ ש"תכלית השתלשלות העולמות וירידתם ממדרגה למדרגה אינו בשביל עולמות עליונים הואיל ולהם ירידה מאור פניו יתברך, אלא התכלית הוא עולם הזה כו", "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים¹⁰.

זאת אומרת: גילוי האור הוא אמנם בעולמות העליונים יותר מאשר בעולם הזה התחתון, אבל תכלית הכוונה אינה בשביל עניין הגילויים, כי הגילויי שבעולמות העליונים הוא באופן של "ירידה מאור פניו יתברך", אלא תכלית הכוונה היא – להיות לו יתברך דירה בתחתונים, דירה לעצמותו יתברך, ולא עניין של גילויים בלבד.

ולכן, כאשר מדובר אודות התגלות פני המלך, "אל הוי' ויאר לנו", היינו, גילוי מהותו ועצמותו יתברך, למעלה מבחינת הגילויים – הרי זה שייך "בשדה" דווקא, כי עשיית הדירה לעצמותו יתברך היא בעולם הזה התחתון דווקא, כי "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים".

ד. על-פי זה מובן המשל שבליקוטי-תורה אודות "אנשי העיר" שיוצאים מן העיר אל השדה, ודווקא שם מקבלין את פני המלך, והמלך מראה להם פנים שוחקות כו' – כי כל אחד ואחת מישראל הוא בבחינת "אנשי העיר", מפני היות נשמתו "חלק אלקה ממעל ממש"¹¹, ויציאתו וירידתו מן העיר אל השדה (לעסוק בענייני השדה) היא ירידה צורך עלייה, כי דווקא בשדה מקבל הוא את פני המלך והמלך מקבלו [על דרך "כשם שבא ליראות כך

בא לראות"¹²] בסבר פנים יפות ומראה לו פנים שוחקות, ואז יכול הוא לבקש מהמלך את כל צרכיו כו' (מה-שאינ-כן כאשר המלך נמצא בהיכל מלכותו, שאז אין נכנסים כי אם ברשות כו'), וכפי שנתבאר לעיל (סעיף ג') שעשיית הדירה לעצמותו יתברך היא בעולם הזה התחתון דווקא.

וזהו עילויי בחינת "שדה" לגבי בחינת "עיר" – כי דווקא על-ידי הירידה לשדה וביורור ענייני השדה (עולם הזה התחתון) עושים דירה לעצמותו יתברך.

ועל-דרך המבואר בתורה-אור¹³ שאף-על-פי ש"לכאורה העיר הוא העיקר, שדרים בה בני אדם אך נראה מי הוא מחיה אותם, השדה שחוץ לעיר שמביאים משם התבואה", היינו, שחיותם של אנשי העיר נפעלת על-ידי עבודת החרישה וזריעה בשדה, כמו שכתוב "שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך"¹⁴, היינו, הן הדברים המוכרחים לקיום האדם – תבואה ולחם ("ארץ ממנה יצא לחם"), והן הדברים הפועלים תענוג – פירות האילן, "כרמך", הרי הם באים מן השדה דווקא.

ועניין זה אמור לא רק בנוגע לאנשי העיר, אלא גם בנוגע לאלו שנמצאים בארמון המלוכה, ואפילו בנוגע למלך עצמו, שגם הוא זקוק ל"שדה" – כמבואר בדרושי חסידות בפירוש הפסוק "מלך לשדה נעבד". וכאמור לעיל שעשיית הדירה לעצמותו יתברך היא העולם הזה התחתון דווקא – בחינת "שדה".

ועל דרך זה מובן בנוגע לבני המלך – כל אחד ואחת מבני ישראל, כמאמר רז"ל¹⁵ "כל ישראל בני מלכים הן",

[ובפרט על-פי מה שכתוב בתיקוני זוהר בתחילתו "ישראל איקראון מלכים" (ומובן גם בפשטות, שהרי נשמת כל אחד ואחת מישראל היא "חלק אלקה ממעל ממש"), וגם עניין "מאן מלכי רבנן"¹⁶ שייך לכל אחד ואחת מישראל – בהיותו תלמיד של "רבנן", ובמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא¹⁷, ויתירה מזו: "כל בניך לימודי

12) סנהדרין ד, ב.

13) תורה אור יז, ב.

14) ויקרא כה, ג.

15) שבת סז, א.

16) מהרש"א ברכות ד, א. גיטין סב, א.

17) תורת הבעש"ט. תולדות יעקב יוסף עמ' סו. ועוד.

8) ישעיהו סא, ה.

9) פרק ל"ו.

10) תנחומא פרשה טז.

11) תניא פרק ב.

ה'¹⁸, ואם כן, הרי כל יהודי הוא בבחינת "מאן מלכי רבנן"],

שגם הם זקוקים לעניין ה"שדה" דווקא, כי דווקא על-ידי הירידה לבחינה "שדה", נפעל עליוי נעלה ביותר אצל "אנשי העיר", כנ"ל בארוכה.

ה. והנה, דובר כמה פעמים שכל העניינים המבוארים בפנימיות התורה, משתקפים הם גם בנגלה דתורה, ועל דרך זה בעניינינו - המבואר לעיל שכל אחד ואחת מישראל הוא בבחינת "אנשי העיר", "עיר אלוקיננו":

ידוע פסקדין הרמב"ם¹⁹ בנוגע להלכה בפועל - שכל אחד ואחת מישראל "רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות", וזאת - מבלי הבט על מעמדו ומצבו בגלוי ובחיצוניות. ועל-פי זה מובן שכל אחד ואחת מישראל, באיזה מעמד ומצב שנמצא, הרי הוא שייך ל"עיר אלקינו", "אנשי העיר" - מצד פנימיות רצונו.

ואדרבה: פסקדין הרמב"ם הנ"ל קאי לא רק על יהודי שנמצא ב"שדה", אלא אפילו על יהודי שנמצא ב"מדבר" שלמטה מן השדה - כמבואר בלקוטי-תורה (שם) אודות חילוקי הדרגות של בחינת עיר מושב ובחינת שדה ומדבר, ש"מדבר היא ארץ לא זורעה... אשר לא ישב אדם (העליון) שם כו"²⁰ - הנה גם בהיותו במעמד ומצב כזה, הרי הוא שייך בעצם ל"עיר אלקינו", "אנשי העיר". ולכן, כשם שעל-ידי הירידה מן העיר אל השדה נפעל עליוי אצל אנשי העיר (ועד כדי כך שחיותם של אנשי העיר היא מן השדה דווקא), כמו כן מובן שכאשר הירידה היא למטה יותר, לא רק לבחינת "שדה" אלא לבחינת "מדבר", הרי העלייה שלאחריה (ירידה צורך עלייה) היא באופן נעלה יותר מאשר העלייה הבאה לאחרי הירידה לבחינת "שדה".

וכמבואר בליקוטי-תורה שלאחרי הירידה לבחינת "מדבר", נפעל אז ש"ובקשתם משם את ה' אלקיך"²¹, "שם, כלומר עמוק מאד למטה", שזהו בחינת "מדבר" "אשר לא ישב אדם שם",

וכמו שכתוב "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך גו"²², ודווקא על-ידי זה נפעל ש"ומצאת כי תדרשנו ככל לכבך ובכל נפשך"²³, לכל לראש - בעבודת האתכפיא, ולאחרי זה - בעבודת אתהפכא, שעל-ידי זה נפעל עליוי גדול יותר - עליוי עבודת בעלי-תשובה לגבי עבודת הצדיקים. כי הנה "כל ישראל בחזקת כשרות"²⁴, וכמו שכתוב "ועמך כולם צדיקים"²⁵, אבל אף-על-פי כן, דווקא על-ידי הירידה לבחינת "מדבר" שאין תחתון למטה ממנו, נפעל עליוי גדול ביותר שאין למעלה ממנו - כפי שמבאר אדמו"ר הזקן שעשיית הדירה לעצמותו יתברך היא דווקא בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו. ודווקא שם הוא גילוי עצמותו יתברך, בדוגמת דירת האדם שבה מתגלה בכל עצמותו.

ו. והנה, נתינת-הכוח לכללות עבודת חודש אלול היא - בראש-חודש אלול, שאז עלה משה רבינו להר לקבל לוחות אחרונות, ולכן מתחילים לתקוע בשופר בראש-חודש אלול [...].

ההוראה מכל האמור לעיל - בנוגע לפועל: היות שבראש-חודש מתחילה עבודת ההכנה לראש-השנה, שבו נכללת כללות העבודה של "אני נבראתי לשמש את קוני"²⁶ (כי ראש-השנה הוא יום ברוא אדם הראשון) - לכן מודגש בכללות חודש אלול (החל מראש-חודש אלול) ב' ההפכים שישנם בנוגע לכללות עבודת האדם: מצד אחד הרי כל אחד ואחת מישראל הוא בבחינת "אנשי העיר", "עיר אלקינו" (עיר הבירה של המלך), ומאידך - עליו לצאת לשדה דווקא, כי המלך נמצא בשדה דווקא, ובשדה מקבלו המלך בסבר פנים יפות כו'. ובפשטות - בנוגע לפועל: לאחרי שבהתחלת היום עוסק כל אחד ואחת בעבודת התפילה ובלמוד התורה (כפי השיעורים הקבועים בהלכות תלמוד-תורה), ולאחרי נתינת הצדקה שבהתחלת היום, הן לפני התפילה²⁷, כמו שכתוב "אני בצדק

22 דברים ל.ד.

23 דברים ד.ט.

24 רמב"ם הל' איסורי ביאה פרק יט הלכה יז.

25 ישע' ס.כא.

26 קידושין פב.א.

27 בבא בתרא י.ב.

18 ישעיהו נד.יג.

19 הלכות גירושין ספ.ב.

20 ירמיהו ב.ב.

21 דברים ד.ט.

אחזה פניך²⁸, והן בעת אמירת "ויברך דוד"²⁹ – שעלידי זה יש לו את ג' הקווין שעליהם העולם עומד – עליו לצאת ל"שדה" ולעסוק בענייני ה"שדה", שזוהי כללות העבודה בכירור ענייני העולם, ואין לו מה להתפעל מהירידה לעסוק בענייני השדה – כי המלך נמצא בשדה דווקא, ודווקא שם מקבלו המלך בסבר פנים יפות ומראה לו פנים שוחקות, כאמור לעיל שעשיית הדירה לו יתברך היא בתחוננים דווקא, שזוהי בחינת ה"שדה", ולכן "מלך לשדה נעבד".

ועניין זה (שדווקא כאשר המלך נמצא בשדה, מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם) מודגש ביותר בחודש אלול (ההכנה לעבודת ראש־השנה שבה נכללת כללות עבודת האדם) – כפי שהדבר מתבטא בגילוי הארת י"ג מידות הרחמים המאירים בחודש אלול. והנה, כאשר יהודי יודע שהמלך נמצא בשדה, הרי עבודתו בשדה היא מתוך שמחה וטוב לבב, ומתוך הצלחה הכי גדולה, ובוודאי שמתבטלים כל המניעות והעיכובים – כי "באור פני מלך חיים"³⁰. ומובטח לו שכשם שבהיות המלך בשדה זכה לדבר עם המלך – "לפני הוי' ישפוך שיחו"³¹, כמו כן יזכה ללכת ביחד עם המלך לעיר הבירה, ולהיכל המלכות, עד לתכלית השלימות של "ישראל ומלכא בלחודוהי".

ז. והמעשה הוא העיקר:

מראש־חודש אלול ואילך צריכים להוסיף בכל הפעולות של הפצת היהדות, היינו, נוסף לחינוך עצמו – גם חינוך הזולת, ובאופן שמיוסד על

ובמיוחד – בנוגע לעניין הכי כללי והכי פרטי – שלכל יהודי תהיה האות שלו באחד מספרי־התורה הכלליים, כפי שהדבר נקבע בהשגחה פרטית (מאחר שאינו קובע בעצמו מהי האות השייכת אליו, אלא) על־פי הגורל, וכידוע גודל עניין הגורל – על־פי מה שכתוב "בחק יוטל הגורל ומה' כל משפטו"³³, וכמבואר בתשובות הגאונים³⁴ שזהו על־דרך עניין עשרת הדברות. ולכן, צריכים להשתדל ביותר שכל יהודי יקנה אות באחד מספרי־התורה הכלליים, ולעסוק בזה בזריזות הכי גדולה – לא לחכות אפילו יום אחד בלבד, מבלי הבט על זה שבערב־שבת עסוקים עם ההכנות לקראת יום השבת.

ועלידי ההתעסקות בכל הנ"ל "מיד הן נגאלין"³⁵, שיוצאים מהגלות ביחד עם המלך, והולכים עמו לעיר המלוכה – "קריית מלך רב", ושם גופא – לארמון המלך, ועד לתכלית השלימות שבזה – "ישראל ומלכא בלחודוהי"³⁶.

וכל זה – תיכף ומיד, ובשמחה וטוב לבב.

(קטעים משיחת א' דר"ח אלול התשמ"ב; התוודויות תשמ"ב, כרך ז, עמ' 2106 – בלתי מוגה)

(28) תהלים יז, טו.

(29) כדאיתא בשולחן ערוך הארז"ל (הלכות צדקה – ב"ויברך דוד"): "מורי ז"ל היה נוהג עתה (באמירת "ויברך דוד"). לתת צדקה.

(30) משלי טז, טו.

(31) תהלים קב, א.

(32) "היום יום" כ"ד מנחם אב.

(33) משלי טז, לג.

(34) ווילנא תרמ"ה סנ"ז.

(35) רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ה.

(36) זהר חלק ג לב, א.

מתקיעת שופר לחרדה דלעתיד

תקויים הבקשה "תקע בשופר גדול לחרותנו"

...והיירצון שבכל האמור לעיל יהיה עניין "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" - קיום כל העניינים האמורים בפועל ממש, החל מראש־חודש אלול, והמשכו בכל ימי חודש אלול. וההתחלה בזה - מנהג תקיעת שופר החל מראש־חודש אלול, שב"ראש־חודש אלול אמר הקב"ה למשה עלה אלי ההרה. . והעבירו שופר במחנה. . לכן התקינו חז"ל שיהיו תוקעין בראש־חודש אלול בכל שנה ושנה, וכל החודש, כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה, שנאמר אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו". [...]. והעיקר - שמהחרדה של תקיעת שופר באים לחרדה לעתיד לבוא - כי מכיוון ש"ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו", אזי תהיה חרדה גדולה שתפעל "לבוא בנקרת הצורים ובסעיפי הסלעים מפני פחד הוי' ומהדר גאוונו" (כמבואר בתניא).

ואז יהיה גם עניין תקיעת שופר בתכלית השלימות - "תקע בשופר גדול לחרותנו" - היינו, לא רק שופר סתם, השופר של ראש־השנה (שלמעלה מהשופר דחודש אלול שאינו אלא מצד מנהג ישראל), אלא "שופר גדול", וכמבואר בפרקי דרבי אליעזר ש"השופר גדול" דלעתיד לבוא הוא בקרן ימין דאילו של יצחק, "קרן של ימין הוא גדול משל השמאל ועתיד לתקוע בו לעתיד לבוא בקיבוץ של גליות, שנאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול", כמבואר בארוכה בהמשך הידוע של אדמו"ר מהר"ש ("לכתחילה אריבער"). ומכיוון שאין מעכב בידו - הרי תיכף ומיד "יתקע בשופר גדול", ובדרך ממילא בטלה השאלה "עד מתי", מכיוון ש"לא עיכבן המקום כהרף עין", היינו, ש"כהרף עין" מתקיימת הבקשה "תקע בשופר גדול לחרותנו", חירות וגאולה האמיתית והשלימה.

(משיחת ר"ח אלול ה'תשמ"ז - התוועדות תשמ"ז כרך ב' עמודים 305-306 - בלתי מוגה)

משיח הפרטי עדיין לא בא!

...ובפרט - בחודש אלול, כאשר המלך נמצא בשדה, ומקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, כלומר: הקב"ה יודע אמנם שהוא נמצא ב"שדה" ובלבושי שדה. - שהרי למרות שלובש "זיידענע זופיצע", ועושה מה ש"חסיד", "תמים" ו"תמים שבתמימים" צריך לעשות, מכל־מקום, לפי ערך המעמד ומצב שדורשים ממנו, נמצא הוא ב"שדה"! וראיה לדבר - שמשיח צדקנו עדיין לא בא, ואילו היתה הנהגתו כדבעי ליה למיעבד, היה זוכה להיות אותו "צדיק אחד" שעלידי עבודתו בא משיח צדקנו, כד"איתא בתיקונים שאפילו אם היה צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו היה בא משיח"! בנוגע לאחרים - יכול לעשות חשבונות כו', אבל בנוגע לעצמו, הרי ידע בנפשיה שמשיח הפרטי שבנפשו עדיין לא בא! ...!

ואף־על־פי־כן, יוצא הקב"ה ל"שדה" ומקבל את פניו בסבר פנים יפות, ומראה לו פנים שוחקות, ולכן פשיטא שהנהגתו ביחס אל הזולת צריכה להיות באופן כזה.

(משיחת ש"פ כיתבוא ה'תשד"מ, התוועדות תשד"מ כרך ד' עמ' 2552, בלתי מוגה)

"עוסקים בלהט ב'מבצע תפילין'..."

• על ה'מבצע' שהקיף רבבות מישראל והצילם מגדר קרקפתא דלא מנח תפילין • התוועדות מיוחדות שקיים הרבי כדי להעלות את המודעות למבצע, ולעורר את יישומו בכל מקום • מטרת ה'מבצע': לשרוף את הגלות! • מה ההיבט הרוחני של המינוח המודרני 'מבצע'? • והנחיות שונות בקשר לביצוע המבצע

שיחה (תורה) כפי שבאים בכת אחת בענין התפילין, שזוהי שלימות הענין ד"אדם לעמל יולד".
ובפרט כאשר עושים זאת מתוך שמחה וטוב לבב – שלא צריך לבקש ולהפציר בו לעשות זאת, אלא הוא עושה זאת מעצמו, וכדמוכח מזה שמשתדל שגם חבירו יעשה כמותו – ששמחה פורץ גדר.
ובהתוועדות כ"ף מנחם־אב תשכ"ח (תורת מנחם כרך נג עמ' 388), אמר הרבי:
גם כאשר חושבים אודות יהודי שצריך עדיין לפעול עליו "לעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם", ועד שצריכים להבטיח שלא יהיה אצלו מעמד ומצב ד"וסרתם".. צריכים מיד לדבר עמו אודות "וקשרתם וגו'", עוד לפני שמדברים עמו אודות "ולמדתם אותם את בניכם", וענין זה פועל עליו!...

כל אחד מחוייב בזה

בנוגע להנחת תפילין עם בני ישראל – הרי זה דין בשולחן־ערוך, שכל אחד מחוייב בזה.
כך קבע הרבי בהזדמנות מיוחדת כששוחח עם חברי ה"מזכירות" והנהלת צעירי אגודת חב"ד בחדרו הק' ביום ד' ב' סיון תשכ"ח ('תורת מנחם' כרך נב עמ' 414).
בהתוועדות כ"ף מנחם־אב תשכ"ח (תו"מ כרך נג עמ' 392) קובע הרבי:

בהתוועדות שהתקיימה במוצאי קודש שבת פרשת בשלח, י"א שבט תשכ"ח, אמר הרבי (תורת מנחם כרך נב עמ' 54):

"וכאן הנני מגיע להענין הידוע – שבו עוסקים בלהט ("מ'קאכט זיך") זה זמן רב ביותר – הנקרא בשם "מבצע תפילין"...".
הרבי ציין (שם עמ' 57):

"לא ברשיעי עסקינן", ובפרט שמציאות כזו אינה קיימת בזמנינו אלו; ישנם אלו שיודעים חומר הדבר, וישנם אלו שאינם יודעים, ולכן אינם מהדרים בזה, או מזלזלים בו, או אפילו למטה מזה בו, אבל אין מציאות של "רשע", שהפירוש הפשוט בזה הוא שעושה זאת במוזיד ולהכעיס בו".

להלן המשיך הרבי והסביר כיצד נמשכת תכלית הכוונה – כיון שעל־ידי מניעת ענין התפילין מעכבים את ביאת המשיח.

והנה כאשר נקל לו לדבר עם הזולת ולפעול עליו להניח תפילין – עדיין אין זה באופן של "עמל"; אבל אם הוא ביישן, ואף־על־פי־כן, מכריח את עצמו לדבר עם הזולת ולפעול עליו להניח תפילין, וכמו־כן כאשר צריך לנתק את עצמו מכל עניניו ולהקדיש מזמנו בו, ובעיקר, כאשר עושה זאת לא רק עם יהודי אחד, אלא עם שניים, שלשה ועשרה, וכמה פעמים עשרה – אזי ישנו ה"עמל" (מלאכה,

ולא לדרשה קאתינא, אלא בהנוגע לפועל – להוסיף אומץ בהנוגע לענינים של הנחת תפילין. **באותה התוועדות הסיק הרבי:** גם מי שכבר הניח תפילין כמה פעמים – הרי ע"י הנחת תפילין אחת (פעם נוספת) מצילים אותו משלוש מאות עונשים!

המטרה של מבצע תפילין: קירוב לתורה

הענין של "מבצע תפילין" כפשוטו הוא – לדבר עם יהודים שיתקרבו לאביהם שבשמים לא רק באופן של "רחמנא לבא בעי" שזהו אמנם ענין גדול, אבל בהכרח שיבוא גם בענין של פועל – מצוות מעשיות, ובפרט בנוגע למצוות תפילין, ש"הוקשה כל התורה כולה לתפילין"
— כך הסביר הרבי בהתוועדות י"ט כסלו תשכ"ח (תו"מ כרך נא עמ' 374).

הרוחניות במושג 'מבצע'

באותה הזדמנות ציין הרבי כי המושג 'מבצע תפילין' הוא שם מודרני; אמנם, לימים בשנת תשל"ד ('לקוטי שיחות' כרך יג עמ' 206 הערה ד"ה המבצעים) ציין: "להעיר מספר 'ערכי הכינויים'... ובספר קהלת יעקב: בצע אותיות השניות דאברהם יצחק ויעקב. ומצינו למעליותא: מצוה לבצוע (סנהדרין ו, ב)". ביאור נרחב על כך התפרסם ב'כפר חב"ד' גליון 21 עמ' 17 ומשם נעתק בספר 'יום מלכנו' (קה"ת תשד"מ) עמ' 318-315.

זכות הפועלים ב'מבצע'

באחרון-של-פסח תשכ"ח (תורת מנחם כרך נב עמ' 286) סיים הרבי את אחת השיחות: "יש להפעיל השתדלות מיוחדת כדי לקרב רחוקים למצוות תפילין, וכן לכל המצוות – ש"הוקשה כל התורה כולה לתפילין"...
הרבי אמר:

אם רק רוצים לחפש... ניתן למצוא גם ענין זה בגמרא (בבא מציעא פה, א) שיש מעלה גדולה יותר ל"המלמד את בן חבירו תורה" והמעלה הכי גדולה היא – "המלמד את בן עם הארץ תורה", ש"אפילו הקב"ה גוזר גזירה, מבטלה בשבילו שנאמר ואם תוציא יקר מזולל (תלמיד חכם מעם הארץ) כפי

תהיה.

ויהי רצון שיתוסף חיות [=חינוניות] בענין זה אצל כל אלו שמקדישים זמן ומרץ לקרב רחוקים...
היו התוועדות שהרבי קיים דווקא בגלל רצונו לעורר ולחזק את מבצע תפילין, ובכל אופן, הרבי חיפש תמיד קשר לענין זה:
התוועדות שבת קודש פרשת ראה תשכ"ט.
את השיחה שאחרי המאמר פותח הרבי כך (תורת מנחם כרך נז עמ' 286):

בהמשך לכך שלאחרונה מרבים לדבר אודות תפילין, חיפשתי אם יש בפרשת השבוע פירוש רש"י הקשור עם ענין התפילין. ובכן, עזר השם יתברך... שלא זו בלבד שישנו פירוש רש"י הקשור עם ענין התפילין, אלא ענין התפילין מפורש להדיא בפירוש רש"י, ויתירה מזה, כפי שיוסבר לקמן דווקא לפירוש רש"י המלמד ל"בן חמש למקרא" מדובר בתפילין בעוד שמצד הלימוד ד"בן עשר למשנה ובן חמש עשרה לגמרא" לא מדובר כלל אודות תפילין... דברי רש"י שביאר הרבי הם על הפסוק (ראה יג, א) "לא תוסף עליו – חמשה טוטפות בתפילין כו".

דברי ה'כלי יקר' במעלת תפילין וסגולתם

ה'כלי יקר', בהתייחסותו לדברי רש"י "אפילו אין בידכם אלא זכות קריאת שמע בלבד כו" (שופטים כ, ג), כותב:
"אטו קריאת שמע מילתא זוטרתא היא, ונראה לי שהעיקר הוא על התפילין שבראש, כי הקורא ק"ש מסתמא אינו קורא כי אם על-ידי תפילין... ועל-ידי תפילין שבראש תיפול אימתה ופחד על האויבים.. ולדבר זה היו צריכין במלחמה, שיראו השונאים ויראו מהם".
דברים אלו צוטטו על ידי הרבי בהתוועדות ש"פ שופטים תשכ"ט (תורת מנחם כרך נז עמ' 324) אחרי שהקדים: "ומכאן באים להמדובר לאחרונה אודות ענין התפילין".

הנצחון במלחמה שהונחל כתוצאה מהתפילין

לפני מלחמת ששת הימים היו שונאי ישראל בטוחים בנצחונם והתפארו כו'. ובכל זאת בחסד

קודם כל ("לכל לראש") בנוגע לשמירת סדרי הלימודים, וכמובן גם בנוגע לשאר הענינים: התמדה ושקידה אליבא דנפשי' בלימוד הנגלה ובלימוד החסידות, ועבודת התפלה

וכמו־כן תעסקו שם במבצע תפילין, אבל רק בזמנים ובאופנים שלא יפגעו כלל בהתמדה ושקידה וכל עניני הישיבה, שזהו העיקר ולכל לראש אצלכם. כבר בתחילת המבצע פירסמה הנהלת ישיבת תומכי תמימים המרכזית באה"ק ('ימי תמימים' כרך ג' עמ' 488): כי במענה לשאלתם בדבר השתתפות התלמידים התמימים שי' במבצע תפילין, הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות להם כי השתתפות התלמידים תהיה "אך ורק בשעות הפנויות".

גם בממונם או בנשמתם

ומה יעשו "אלו שמאיזה טעם שיהיה אינם שייכים לדבר"? הורה הרבי ב"ט כסלו תשכ"ח (תורת מנחם כרך נא עמ' 374):

ישתתפו בזה בממונם או בנשמתם, על-ידיזה שישתדלו בכל היכולת שלהם לעורר אחרים שהם ידברו כו', ויגבירו את ההשתדלות להוסיף בקיום מצות תפילין לכל אחד ואחד המחוייב בזה, כל זכר מבן י"ג שנה ומעלה.

לא זכינו שתישרף הגלות!

לימים (תורת מנחם כרך ס' עמ' 251) גילה הרבי:

לפני שלש שנים... היתה אז התקוה שעל-ידי "מבצע תפילין" יהיה הענין ד"מצוה גוררת מצוה", עד למעמד ומצב של "היום אם בקולו תשמעו", ואז תישרף הגלות... אבל, לא זכינו...

חוסר תודעה לגורם הניצחון

הרבי גם הביע צער על כך (שם עמ' 463) שאפילו אצל יהודים דתיים לא הונח – ולא מונח עד היום – שהסיבה לכך שיהודים ניצחו במלחמה היא בגלל הנחת תפילין, זאת מכיון שהאמונה נשארת באופן מקיף, ואינה חודרת בהכרתם.

החיילים שהשתתפו במלחמה ראו ניסים גלויים; הם ראו "יד ה'" ו"אצבע ה'" בכל פרט, כידוע מאות סיפורים בזה, אבל הם לא מקשרים זאת עם פעולת

השם-ייתברך ובזכות מצות הנחת תפילין, ניצחו בני ישראל אותם בנצחון גדול למעלה מדרך הטבע, ועד אשר נמס לבכם ולא קמה עוד רוח בהם, ולא עלה על דעתם כלל לחזור ולהלחם, או לדרוש לקבל בחזרה את השטחים שכבשו מהם. במילים אלו תיאר הרבי התוועדות שבת קודש פרשת מטות-מסעי תשכ"ט (תורת מנחם כרך נז עמ' 151) את ניסי ששת הימים.

להמשיך גם אחרי הניצחון

באותה הזדמנות קבע הרבי:

דוקא עכשיו צריכים לעסוק ב"מבצע תפילין" עוד יותר מאשר עד עתה, שכן, עד עתה היה עיקר הצורך בענין ד"ויראו מוכך" ואילו עתה נמצאים במעמד ומצב שיש צורך בענין ד"טרף זרוע אף קדקד".

דברי הרבי באו כמענה להשאלים בנוגע ל"מבצע תפילין" – שלאחרי שכבר עברו י"ב חודש, וב' פעמים י"ב חודש, ש"מרעישים" ("מ'שטורעם'ט") אודות ענין התפילין, האם עדיין צריכים להמשיך ולעסוק בזה?

מברק מיוחד

באותם ימים שיגר הרבי מברק ('אגרות-קודש' כרך כו עמ' קע) ובו נאמר:

בהלכות קטנות בהרא"ש הלכות תפילין סימן ט"ו; שמפני קיום מצות תפילין "שמניחין על הזרוע והקדקוד" ותיקונן, יתקיים באנשי המלחמה וטרף זרוע אף קדקוד.

ומצוה וזכות לפרסם הלכה זו בין אנשי המלחמה וכל קרוביהם וידידיהם [ו]כל בני ישראל שליט"א בכל מקום שהם.

"אך ורק בשעות הפנויות"

ביום ראשון, כ"ז ניסן תש"ל, השמיע הרבי בחדרו הק' שיחה מיוחדת לבחורים שחוזרים לארץ-הקודש (עם סיום שנת לימודים בחצרות קדשנו – "קבוצה"), והציע שרובם של התלמידים ילמדו בישיבת תורת אמת בירושלים –

כיון שזוהי ישיבה הקשורה עם ירושלים עיר הקודש, עליהם להשקיע את עצמם בכל הכוחות עד כדי מסירות-נפש, שכל אחד יהווה דוגמא חיה.

כך ציין הרבי בי"ב תמוז תשכ"ח (תורת מנחם כרך נג עמ' 254). הרבי קרא לאותם הנוסעים בשליחות של הפצת היהדות לפעול ולהפיץ ענין קיום מצוה זו במיוחד – "שכל יהודי שבא לכלל גדלות יקיים מצות תפילין כתיקונה".

הנחת התפילין. – יש לקוות שבמשך הזמן יגיעו לידי הכרה זו, כיון שהם הולכים בדרך הנכונה.
הרבי הסביר:
במלחמה יש צורך בנשק רוחני, כשם שיש צורך בנשק גשמי.

ההכרזה הראשונה על בדיקת התפילין ומזוזות בחודש אלול

בדרך כלל ידוע כי הרבי עורר על בדיקת תפילין והמזוזות בחודש אלול בשנת תשל"ד ואילך. מהראוי להדגיש כי לראשונה עורר זאת הרבי בכ"ף מנחם-אב תשכ"ח (תורת מנחם כרך נג עמ' 389):

בחודש אלול (ולקראתו) יוסיפו לחזק את הבדק העצמי בנוגע לתורה ומצוותיה, וגם לסייע ליהודי נוסף לחזק את הבדק העצמי שלו ובפרט בנוגע בדיקת התפילין והמזוזות, כולל בנוגע ל"וקשרתם" (מבצע תפילין).

הנחה אחת יותר מכל ההכרזות!..

נסיים עם דברי הרבי בתחילת המבצע:
"הנחת תפילין עם יהודי אחד – תפעול יותר מכל ההכרזות".
כך התבטא הרבי במהלך התוועדות יום ב' דחג'ה-שבועות תשכ"ז (תורת מנחם כרך נ עמ' 70 בהערה 334).
בתקופות מסויימות, העידו חז"ל (מסכת שבת קל, א), הייתה מצוות תפילין רפויה כך ש"לא מסרו ישראל עצמן עליה כו".
אמנם עתה כשרואים שנתקבל הדבר בשמחה ובטוב לבב – אז מתקנים את החסרון הנ"ל שהיה בזמנים קדומים

מידי ערב נערכות הכשרות מטבחים ברחבי הארץ על ידי פעילי 'מבצע כשרות'

חסיד חב"ד! אנו זקוקים לך, בכדי שנוכל לתת מענה לכל בקשה

בוא ליטול חלק פעיל ב'מבצע כשרות'!

לפרטים והצטרפות:
053-330-9419 יענקי

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת ראה

ל' במנחם-אב – א' דראש חודש אלול

בתפילת שמונה-עשרה בערבית אומרים: 'יעלה ויבוא' (מזכירים זאת בטפיחה על הבימה קודם תפילת שמונה-עשרה. בקייטנות וכדומה שמכריזים את סדרי התפילה – באופן המותר¹ – יש להכריז גם את אמירת 'יעלה ויבוא').

הרבי הורה להתחיל באיחולי 'כתיבה וחתימה טובה' מהיום². ופעמים רבות שהיה מקדים יותר³. שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל. שיר-שליום, ברכי נפשי, לדוד אורי, קדיש יתום.

היום מתחילים לומר 'לדוד אורי': בשחרית אחר שיר-שליום, ובמנחה קודם 'עלינו' (עד סיום הושענא-רבה).

אומרים קדיש-יתום רק פעם אחת אחרי כל המזמורים (שיר-שליום [בראש-חודש: 'ברכי נפשי'], 'לדוד ה' אורי'); וכן במנחה – אחרי קדיש תתקבל אומרים 'לדוד ה' אורי' ו'עלינו', ורק אחרי 'עלינו' אומרים קדיש יתום⁴.

מוציאים שני ספרי-תורה. בספר הראשון קוראים את פרשת השבוע, ובסיומה מניחים את הספר השני (מימינו) ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטר: 'וביום השבת... ובראשי חודשיכם... ונסכו'. הגבהה וגלילה.

הפטרה "השמים כסאי" (ישעיהו 10), ומוסיפים פסוק ראשון ואחרון מהפטרה "מחר חודש". קרא הפטרה אחרת – קורא אחריה "השמים כסאי", ואם נזכר אחר הברכות – קורא אותה בלי ברכה⁵.

אין אומרים 'אב הרחמים'. מוסף: 'אתה יצרת'. טעה ואמר 'תיקנת שבת' – לא יצא⁶.

אחר התפילה – התוועדות בבית-הכנסת⁷. מנחה: לפני 'עלינו' אומרים 'לדוד ה' אורי' (ראה לעיל בשחרית). המתפלל במניין שבו אומרים 'עלינו' תחילה, יאמר 'עלינו' עם הציבור, ו'לדוד ה' אורי' אחרי כן⁸. פרקי-אבות – פרק חמישי.

יום ראשון

א' אלול – ב' דראש-חודש

במנין שאומרים עוד קדישים, לא יאמרם.

(5) לוח כולל-חב"ד, פרשת נח.

(6) לוח כולל חב"ד שם. וראה 'התקשרות' גיליון תקי"ז.

(7) היום יום, ל' ניסן.

יש לפרסם בכל מקום (כולל ההולכים לדבר בבתי-כ"ג) על-דבר ההשתדלות בתנית צורכי החג לראש-השנה, כלשון הכתוב "איכלו משמנים ושתו ממתקים ושילחו מנות לאין נכון לו" (סה"ש תנש"א ח"ב עמ' 808).

(8) אג"ק כרך יט עמ' תל. אלא שעליו לזכור, לומר את פסוקי 'אל תירא' ו'אך צדיקים' ששייכים לסיום התפילה – רק אחרי 'לדוד אורי'. המקור לאמירת עלינו עם הציבור – במקום שמותר להפסיק – הוא בא"ר (רלזד), בבית מאיר ובמחצית-השקל (סי' סה – בק"ו מאמירת תהילה לדוד עם הציבור שנו' שם במ"א א"ס"ק ג ובשו"ע אדה"ז ס"ב), הובא בקצות-השולחן סי' יג ס"ו.

(1) בכלל, במקום שצריך להדריך את המתפללים בכל קטע, ואין מי שיוכל לעשות זאת מבלי להתפלל עמהם, וגם לא ניתן לעשות זאת ע"י הנפת שלטים עם מספרי העמודים בזמנים המתאימים, בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"א סי' כב) מתיר זאת רק בין המזמורים דפסוקי דזמרה, וכמובן בין ישתבח ליוצר, אך לא בק"ש וברכותיה אפילו בין הפרקים. וראה מש"כ בזה בקובץ 'הערות וביאורים' דישיבת 'אהלי תורה' נ"י, גיליונות: תת"כ עמ' 95 ותתמ"ו עמ' 40. בעיקר דנו מצד צורך התפילה, ובפרט ע"פ ה"מ"ס" קיא ס"ק ב, עיי"ש. ולכאורה יש לדון במצב כזה דהוי כמו אפרושי מאיסורא כשאי אפשר בענין אחר (דשרי כמ"ש בכ"ה-החיים סי' סו ס"ק ז. וראה אש"ישראל פ"י ט"ה א) ויש לדון במצב בכל זמן ובכל ציבור לגופו.

(2) 'התוועדות' תשמ"ו ח"ד עמ' 339 (מבואר שם שהעיקר הוא הברכה פא"פ, אם כי מדובר גם על כתיבה כשחל בחול, כמנהג המובא להלן ליד הערה 31).

(3) 'אוצר מנהגי חב"ד', אלול, עמ' יג.

(4) ספר-המנהגים עמ' 17. כיוון שהטעם הוא כדי למעט באמירת קדישים כשאנו מוכרח, מסתבר שגם 'חיוב' מאנ"ש המתפלל

תהילים¹⁶) ובעבודת התפילה, בלימוד התורה (ובפרט – פנימיות התורה¹⁷), וכן בגמילות-חסדים ובצדקה¹⁸, ובאהבת-ישראל בכלל¹⁹, והתעסקות מיוחדת ב'מבצעים'²⁰.

גם לנשים, יש להקפיד שלא יעבור עליהן יום ללא לימוד הלכות הצריכות וענייני מוסר וחסידות הקשורים לחודשי אלול ותשרי²¹. מכיוון שבמדינות אלה שנת הלימודים מתחילה בחודש אלול, יש להגביר בחודש זה את הפעילות בענייני חינוך²².

בישיבות תומכית-ממנים מוסיפים בחודש זה (התלמידים, והראשיישיבה וההנהלה לא-יכל-שכן) זמן ללימוד חסידות, ובפרט מאמרי 'עבודה', ומאמרים השייכים לאלול, כגון: אגרת-התשובה בתניא, דרך החיים, שער התשובה ושער התפילה, לקוטי תורה (שכבר מפרשת דברים ואילך מדובר שם אודות התשובה), עטרת ראש, וכן עוסקים בתפילה במתינות ובחשבון-נפש²³.

מעבודת חודש זה: עריכת חשבון-צדק על השנה שעברה וקבלה טובה על השנה הבאה²⁴, והגברת הזירות והפעילות בסור מרע ועשה טוב²⁵.

נוהגים לבדוק בחודש זה תפילין ומזוזות (אם כבר עברו שנים-עשר חודש מבידקתן האחרונה),

בשחרית, אחרי חזרת הש"ץ: הלל, ואברהם זקן, קדיש תתקבל. שיר-שלישום, ברכי נפשי, לדוד ה' אורי, קדיש-יתום.

קריאת התורה דראש-חודש. חצי קדיש. אשרי. ובא לציון. יהללו. חליצת תפילין דרש"י. הנחת תפילין דרבנותם, ג' פרשיות דקריאת-שמע, קדש, והיה כי יביאך, שש זכירות⁹, חליצת תפילין דרבנותם. הש"ץ אומר בקול¹⁰ איזה מזמור (או לפחות שלושה פסוקים האחרונים), חצי קדיש. מוסף.

מהיום עד ערב יום-הכיפורים, ועד בכלל, אומרים בכל יום – במשך היום – שלושה פרקי תהילים לפי הסדר. מי שהחסיר – יתחיל מהיום שהוא עומד בו, ואת אשר החסיר – ישלים [=ואי-אפשר לומר 'מראש' את הפרקים של הימים הבאים]¹¹. נהוג לאומרם בציבור אחרי אמירת שיעור התהילים היומי, קודם קדיש יתום¹².

מהיום אחר תפילת שחרית תוקעין בשופר: תשר"ת, תש"ת, תר"ת¹³.

ממשיכים בתקיעות בכל החודש, חוץ משבת-קודש וערב ראש-השנה (תוקעים בכל כינוס וכו'), ובפרט לילדים). אם לא תקעו בשופר בסיום תפילת שחרית, מנהג נכון שיתקעו בשופר לאחרי תפילת מנחה¹⁴.

חודש אלול¹⁵:

מנהג ישראל להוסיף בחודש אלול ביתר שאת וביתר עוז בתפילות ובתחנונים (ובפרט באמירת

9 הרב יוסף יצחק של אופן העיר, שצ"ל זאת לאחר שיעור התהילים כמו בשבת ויו"ט (ראה במחזור השלם). ואילו ידענו הטעם מדוע נאמרות הזכירות בכל יום בתפילין דר"ת דווקא (ולא לק"ש שאומרים לפני-כן בתפילין דשימושא רבא, ראה היום יום יט מנ"א. שמא מפני שהזכרון הוא בחכמה), אולי ניתן היה להכריע בזה.

10 כן צ"ל ע"פ האמור בס' המנהגים עמ' 6 ד"ה כ"ק אדמו"ר (וכ"פ בקצות השלחן סי' טז ס"ב 'עיי"ש בבדי השלחן) וסי' כו ס"ז).

11 ספר-המנהגים שם. 12 'אוצר שם.

13 ספר-המנהגים – מנהגי חודש אלול (עמ' 53 ואילך). הטעם – עשר קולות, כנגד עשר כוחות הנפש (לקוטי-שיחות ח"ב עמ' 446).

14 "וכמדובר כמה פעמים, ויש רמז לזה בכמה מקומות" – ר"ד משיחת יום ג' דסליחות, כ"ד אלול תנש"א, לנשי ובנות חב"ד.

15 בכמה פרטים במנהגי חודש אלול נעורתי ברשימתו של הרה"ח רמ"א שי' זליגזאן ב'כפר חב"ד', גיליון 918 עמ' 72.

16 'אוצר מנהגי חב"ד', שם.

17 לקוטי-שיחות ח"ב עמ' 383 וח"ד עמ' 1345. ולהעיר, שע"פ המסופר בלקוטי-דיבורים (ח"א דף קטזא) שהיו אומרים או לומדים בחודש אלול בליובאוויטש 'תיקוני זוהר', הסיק הרבי שאכן היה מנהג כזה (המוזכר בהקדמה הא' של ס' כסא מלך על תיקוני זוהר) בין חסיד חב"ד, אע"פ שאין הכוונה שחייבים לנהוג בזה (משיחת ש"פ נצו"י תשכ"ב סי"א, תורת מנחם חלק לד עמ' 302).

18 צ"ל באופן ד'מתנות (לאביונים) הן בכמות והן באיכות, שיהיה דבר חשוב הן מצד הנותן והן מצד המקבל – 'התועודיות' תשמ"ט ח"ד עמ' 209.

19 ספר-השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 700, תש"נ ח"ב עמ' 638, 643 וש"נ.

20 שיחת ש"פ ראה תשל"ד ס"ג. ש"פ ראה תשל"ז ס"כ.

21 משיחת ח"י אלול תשל"ג, הנחת הת' בלתי מוגה סל"ב, עיי"ש. 22 לקוטי-שיחות כרך יד עמ' 261, וראה שם עמ' 251. שיחת ח"י אלול תשל"ח סי"ט.

23 'אוצר מנהגי חב"ד' אות ג, וש"נ.

24 שיחת ש"פ ראה תשל"ל ס"ב.

25 שיחת אדר"ח אלול תשל"ה ס"ב.

ח"י³⁰.

כשכותבים מכתב בחודש אלול, נהגו לאחל 'כתיבה וחתמה טובה'³¹. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נהג לאחל זאת בסיום מכתביו³². כן הורה להשתדל לברך (ולהתברך) איש את רעהו ואשה את רעותה, וכן הטיפ, ילד לחברו וילדה לחברתה, גם בעלי-פה פנים-אלי-פנים³³.

חודש אלול הוא אחד הזמנים המתאימים שבהם נהגו לנגן את ניגון 'ארבע הבכות' של רבנו הזקן³⁴.

(30) שיחת כ' מנ"א תשמ"ז סי"ט"כ.

(31) 'ספר מהרי"ל - מנהגים' (הוצאת מכון ירושלים עמ' רנט), הובא בא"ר סי' תקפ"א ס"ק א ובבאר-היטב שם ס"ק י.

(32) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' יב. לעיל שם נקבצו גם מנהגי רבותינו נשיאינו שלפניו בנדון.

(33) ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 610.

"מנהג ישראל שגם ילדים שקודם בר (או בת) מצוה יברכו [גם את הגדולים], אף שאי"ז דרך-ארץ..." ('התועודיות' תשמ"ח ח"ד עמ' 339, עיי"ש).

(34) ספר-השיחות תרפ"ח עמ' 12. בלקוטי-דיבורים עמ' 204 "ראש-חודש אלול", ובליקוטי רשימות שבראש ספר-הניגונים עמ' כד, מובא מאותו מקור "בשעת התפילה (כשמתפללים ביחידות באריכות)". ספר-השיחות תש"א עמ' 85-86 - 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' יד-טו.

וכל אשר ימצאו בדק בשאר מצוות - יתקנו. וכדאי ונכון ביותר, שכל אחד ואחד ישתדל לפרסם זה - נוסף על הקיום בעצמו - בכל מקום שידו מגעת, בכל מקום ומקום, לכל אחינו בני-ישראל שליט"א²⁶.

העבודה דחודש אלול (כולל התשובה שבו²⁷) היא בשמחה רבה, שלא יכולה להיות שמחה גדולה ממנה, שהרי "המלך בשדה... ומראה פנים שוחקות לכולם"²⁸.

יש לעורר את העם בדרכי נועם ומתוך ענווה, וחלילה לומר (בכל השנה, ובמיוחד בחודש אלול, חודש הרחמים והסליחות) דברים קשים על ישראל - בנו יחידו של הקב"ה²⁹. יש להרבות בברכות בחודש זה, ולשלול ענייני היפך הברכה

(26) ספר-השיחות תשמ"ח שם, ממטה-אפרים סי' תקפ"א ס"י. לוח כולל-חב"ד. וראה שיחות-קודש תשל"ד ח"ב עמ' 377, שכאשר זקוקים לברכה מיוחדת, עדיף לבדוק מידי י"ב חודש (כהידור קבוע - ואפילו שלא בחודש אלול).

(27) ראה שיחת ח"י אלול תשל"ז סל"ד.

(28) ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 618.

(29) לקוטי-שיחות כרך כד עמ' 308, 'התועודיות' תשמ"ה ח"ד עמ' 1929 ועוד.

צעירי אגודת חב"ד

פקודת יום

לפעול שהמושפע ישפיע

צריכים להשתדל לא רק בנוגע להעיקר, לקרב כל אחד מישראל לענין התורה ומצוותיה, כפי שהם חדורים ב"מאור" שבתורה, שזהו האור וחיות של תורת החסידות, אלא גם לפעול עליו שישתתף בעבודת הפצת היהדות, תורה ומצוותי, שהרי הקירוב ללימוד התורה וקיום המצוות בכלל כולל גם מצוות "ואהבת לרעך כמוך", שהיא "כלל גדול בתורה", ומצד "ואהבת לרעך כמוך" נעשית עבודתו באופן שגם הוא משתתף בהפצת התורה והיהדות.

(תורת מנחם כרך 10 עמ' 62)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש ורה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש